

Lausunto Vt 5 parantaminen välillä Valkeinen - Taipale, Lapinlahti ja Iisalmi, tiesuunnitelma

Pohjois-Savon elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on laatinut liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain LjMTL, 503/2005) mukaisen tiesuunnitelman Vt 5 parantaminen välillä Valkeinen – Taipale, Lapinlahti, Iisalmi.

ELY-keskus pyytää, että Lapinlahden kunta antaa ELY-keskukselle lausunnon tiesuunnitelmasta ja sitä vastaan mahdollisesti tehdyistä muistutuksista.

Lapinlahden kunta lausuu lausuntoaan seuraavaa:

Kunta on ollut mukana tiesuunnitelman toteuttamisen eri vaiheissa, tiedottanut verkkosivuillaan ja käynyt keskustelua tiesuunnitelmasta kaavamuutokseen liittyvissä yhteyksissä. Suunnittelun alkaessa asukaskeskustelussa Ely-keskuksen edustajan ja konsulttien kanssa, yleisötilaisuuksissa, esimerkiksi 26.10.2023 valtuustosalissa järjestetyssä. Nerkoon osayleiskaavan päivityksen luonnoksen esittelytilaisuudessa käsiteltiin myös tiesuunnitelmaan liittyviä seikkoja keväällä 2024. Kaavaan liittyvissä asukkaiden esittämien kysymysten ohessa on monesti keskusteltu myös tiesuunnitelmaan liittyvistä asioista, ja tiesuunnitelman ollessa nähtävillä on kuntalaisia käynyt keskustelemassa suunnitelmasta teknisen johtajan kanssa.

Tiesuunnitelmassa on otettu huomioon valtakunnalliset ja alueelliset liikennejärjestelmäsuunnitelmat.

Kunta on päivittänyt Nerkoon osayleiskaavaa, jota tiesuunnitelma koskettaa, yhden mukaiseksi tiesuunnitelman kanssa. Kaavaehdotus, Nerkoon osayleiskaavan 2030 muutos, tulee kunnan valtuuston päätettäväksi alkuvuonna 2025.

Melualueet muuttuvat osayleiskaava-alueella ja niiden vaikutus on otettu huomioon kaavapäivitystä laadittaessa. Yksittäis- ja yhteisvaikutukset vt5 liikenteen ja raideliikenteen melun osalta supistavat mahdollisia tulevia asuinrakennusalueita. Alueiden kattavampi käyttö asuinrakentamiseen vaatisi melueterakenteita ja uusien alueiden osalta kustannuksista vastaisi kunta. Kustannukset tonttien normaaleihin hintoihin nähden olisivat kohtuuttomia ja siksi potentiaalisia alueita on ennemmin supistettu kuin lähdetty esittämään melueterakenteita.

Kunnalla ei ole huomauttamista sijoitusalueisiin tai erilaisiin tievarauksiin tai yhteyksiin rakentamisen aikana. Yksityisten maanomistajien ja tiekuntien tilanteet ja oikeudet tulee kuitenkin huomioida tarvittaessa omistajalähtöisesti.

Tiesuunnitelman mukaan muutetaan maanteiden hallinnollisia luokituksia tai niitä lakkaa. Muutoksessa maanteistä tulee yksityisteitä tai katuja, jolloin vastaanottavalla taholla, tiekunnalla tai kunnalla tulee olla mahdollisuus arvioida

tien kunto ja vaatia mahdollisia toimenpiteitä kunnanparantamiseksi ennen siirtymistä uudelle haltijalle.

Kunnan maaomaisuutta tiesuunnitelma-alueella on yhden kiinteistön osalta. Osayleiskaavassa kiinteistö sijoittuu TP-alueelle ja aluetta rajaa tiesuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Tältä osin kunta voi luovuttaa osia kiinteistöstä korvauksetta tietarkoitukseen.

Ely-keskus esittää kunnalle kysymyksenä: "Suostuuko kunta vastaamaan yksityisiksi teiksi muuttuvien yksityisteiden Y18 ja Y2J tienpidosta sekä sen erityistä hoitoa vaativien laitteiden ja rakenteiden (esim. Kaukorannan alikulkukäytävä ja valaistus) kunnossapidosta?" Todennäköisesti kunnalla on Nerkoon tällä alueella vähän tai ei ollenkaan toimintaa tiesuunnitelman toteuttamisen ajankohtana, ja hoitaminen ei

LAPINLAHTI

välttämättä ole kovin kustannustehokasta. Esitetty Y2J on kevyenliikenteen yhteysosuus, joka olisi maantie ja valtatieosuuksien välissä ja on osa nykyistä Lapinlahti-lisalmi reittiä kevyelle liikenteelle (polkupyöräliikenteelle) ja käyttö tuskin muuttuu uusien tiejärjestelyjenkään myötä ja se palvelee edelleen laajemmin kuin Lapinlahden sisäisenä yhteytenä. Nykyisen vt5 pohja taas tulee suunnitelman mukaan olemaan jatkumoa Huvilatielelle ja Heiskalansaaresta tulevalle liikenteelle, jolloin luonnollinen hallinnointi olisi olemassa olevalla tai perustettavalla yksityistien tiekunnalla. Tämä tosin muuttunee rataan liittyvän suunnittelun myötä. Lähtökohtaisesti kevyenliikenteen väylä tulisi säilyttää Ely-keskuksen hoidossa ja tieosuus liittyy yksityistiehen tai jos uuden linjauksen valmistuessa päädytään ottamaan ko. osuudet kunnan hoitoon, tullaan ne ottamaan vastaan kuivatuksen, alus- ja päällysrakenteiden ja siltarakenteiden osalta saneeratussa ja moitteettomassa kunnossa.

Kuntalaisilla ja muilla asianosaisilla on ollut mahdollisuus jättää muistutus tiesuunnitelmasta 8.10.–7.11. 2024 välisenä aikana. Kuntalaisten muistutuksia on Pohjois-Savon Ely-keskukselle toimitettu kaikkiaan kaksitoista kappaletta, joista kymmenen yksityishenkilöiltä, yksi Huvilatien tiehoitokunnalta ja yksi Terveempi Onkivesi ry:ltä.

Yleisesti voidaan todeta, että monissa muistutuksissa arvioidaan hanketta suureksi tai suuruuden hulluksi nykyisessä valtion talustilanteessa, toisaalta myös kommentoidaan, että linjaus olisi ollut hyvä suunnitella kauempaa (kustannusarvio suurempi), kyseenalaistetaan erilaisia luontoon ja elämistöön tehtyä selvityksiä tai ne katsotaan riittämättömiksi. Asukkaiden, vapaa-ajan asukkaiden ja yritystoiminnan kulkureittien pidentyminen erilaisten uusien tiejärjestelyjen ja tasoylikäytävien sulkemisen kautta koetaan merkittävän ongelmalliseksi. Tiesuunnitelmassa esitettyihin teknisiin ratkaisuihin esitetään muutoksia tai lisäyksiä. Pohjois-osassa rinnakkaistien osuudella muistutuksissa

arvioidaan haittaa tulevan melun ja tärinän muodossa ja ratkaisun katsotaan olevan turvallisuusriski. Metsäisten alueiden hakkaamista tietarkoituksiin arvostellaan ja pidetään kaavan vastaisena. Muistutukset ovat esityksen oheismateriaalina.

Niin kuin monessa muussakin asiassa, tässäkin on vastakkain yksilöiden ja isomman kokonaisuuden edut, ei pelkästään yksilöiden ja Lapinlahden kunnan edut. Toisaalle edut ovat toisaalle haitat. Tiesuunnitelmassa esitetyt tasoylikäytävämuutokset ovat todennäköisesti paljon pienemmät kuin Väylän ratasuunnittelussa tulevaisuudessa todennäköisesti esille tulevat esitykset. Nyt esitetään vain paaluvälille 500–1000 sattuava Siikalahden ylikäytävää poistettavaksi, kulku Heiskalansaareen (lisalmea), joka aiheuttaisi tiejärjestelyt Huvilatien kautta pidentäen matkaa pohjoisen suuntaan merkittävästi. Tasoylikäytäviä poistetaan merkittävästi monilla rataosuuksilla turvallisuuden parantamiseksi ja raideliikenteen nopeuden kasvattamisen mahdollistamiseksi. Nykyiseen vt5 linjaukseen ja tien luonteen muutoksen takia monilla asukkailla kiertomatkat pitenevät.

Hankkeen tavoitteena on liikenneturvallisuuden ja sujuvuuden parantaminen sekä varmistaa riittävän yhtenäisen valtatieosuuden kehittyminen. Valtatie 5 on yksi Suomen pääväylistä. Kunta katsoo, että suunnitelma on tavoitteen mukainen. Aikataulullisesti hankkeen toteutumista voidaan vain arvailla, mutta rahoituksen toteutuessa on hyvä olla suunnitelma valmiina.

Kuntalaisten muistutuksiin erityisiä kommentteja:

1) Nykyinen tielinja kokonaan pohjavesialueella ja uusi linjaus siirtää merkittävän osan tiestä muulle alueelle ja vähentää näin riskiä pohjaveden saastumiselle. Suurelle osaa Nerkoon asukkaita uusilinjaus vähentää meluvaikutusta.

2) Suunnitelma asiakirjojen perusteella voidaan olettaa, että mäkikaltevuudet pienenevät nykyisestä. Liittymä Y24/Vt5 muutosta tulisi tarkastella vielä uudestaan, yhteisvaikutus myös muistutuksen 7 kanssa.

3) Lapinlahden kunta katsoo, että vt5 on nykyisellä sijainnillaan liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallinen. Uusi linjaus kiertää tiheinten asutun Nerkoon taajaman parantaen ihmisten turvallisuutta ja elinoloja.

4) Laskuojan pituutta tulisi tarkastella jatkosuunnittelussa.

LAPINLAHTI

5) Edelleen pohjavesialueille jäävät suunnitelman mukaiset uudet tieosuudet rakennetaan nykyaikaisin pohjavesisuojausmenetelmin. Kiinteistönomistajilla on mahdollisuus tilusjärjestelyihin, joilla pyritään vähentämään tielinjauksesta aiheutuvia haittavaikutuksia. Tämä tiesuunnitelma ei edellytä lain mukaista

ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Ympäristövaikutuksia on arvioitu monin eritavoin.

6) Lapinlahden kunta katsoo, että vt5 on nykyisellä sijainnillaan liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallinen. Uusi linjaus kiertää tiheitten asutun Nerkoon taajaman parantaen ihmisten turvallisuutta ja elinoloja.

7) Pohjavesien suojelun kannalta muistutus tulee ottaa tässä vaiheessa ja rakentamisajankohdan suunnittelussa huomioon ja etsiä ratkaisuja suojaukseen. On kytköksissä teknisiltä ratkaisuiltaan muistutukseen kaksi.

8) Koulukuljetusten osalta on aikaista sanoa tässä vaiheessa mitään. Koulukuljetukset tarkistetaan lähempänä ajankohtaa sen mukaisesti miten mahdollinen tien rakentaminen alkaa. Koulukuljetustarkastelu voi tulla jo aikaisemmin kyseeseen mahdollisten junaradan tasoylikäytävien poistosuunnitelman aikataulun mukaan.

9) Nerkoon koulun lakkauttamisesta ei ole tehty päätöstä. Lakkautusselvitys kun oppilasmäärä laskee ennusteen mukaan pysyvästi alle viidenkymmenen (ennuste 2027–2028)

10) Tiesuunnitelman hyväksyminen on riippuvainen oikeusvaikutteisesta yleiskaavasta. Nerkoon osayleiskaava tulee hyväksyttäväksi kunnanvaltuustolle alkuvuodesta 2025. Vt5 linjaus tiesuunnitelmassa ja päivitettävässä Nerkoon osayleiskaavassa on yhden mukainen, eikä estä maankäytön suunnitelmia tulevaisuudessa. Tiesuunnitelmassa esitetyt yksityistiejärjestelyt sijoittuvat Onkivesi Nerkoonjärven rantaosayleiskaavan alueelle. Rantaosayleiskaavassa osoitetaan rakennuspaikkoja, eikä siinä oteta kantaa tai tehdä varauksia yksityisteille ja siten tiesuunnitelman ei katsota olevan ristiriidassa rantaosayleiskaavan kanssa. Kaavan yleismääräyksissä teistä mainitaan uusien rakennusten pääsysteistä ja vierekkäisten rakennuspaikkojen yhteisistä liittymistä.

11) Lapinlahden kunta katsoo, että muistutuksessa esille tulleet asiat on otettu huomioon tiesuunnitelmassa ja suunnitteluohjeiden mukaisia ja osa asioista ratkaistaan jatkosuunnittelun ja rakentamisen aikana.

12) Lapinlahden kunta katsoo, että muistutuksessa esille tulleet asiat on otettu huomioon tiesuunnitelmassa ja suunnitteluohjeiden mukaisia ja osa asioista ratkaistaan jatkosuunnittelun ja rakentamisen aikana.